

Naučna tumačenja snova

Vek koji će nam, između ostalog, doneti otkriće genoma, Specijalnu teoriju relativnosti, dva Velika rata i pad Berlinskog zida otvorio je Sigmund Frojd (1856-1939) prvim sistematičnim remek-delom psihoanalitičke revolucije, knjigom Tumačenje snova (Die Traumdeutung). Zanimljivo je, da je Frojd delo napisao 1899. godine, ali je tražio da bude štampano 1900. kako bi otvorio 20. vek u sam osvit herojskog doba psihoanalize (ispostaviće se da je tih godina rođen i Žak Lakan). Za prvih šest godina Tumačenje snova je prodato u svega 600 primeraka, ali posle njega više ništa neće biti isto.

Frojd

Te 1900. godine počinje naučno tumačenje snova postavljanjem osnova za dubinsku psihologiju ustanovljenu Frojdovom psihoanalizom i analizom individualno nesvesnog iz čega proishodi i dinamika sna. U intelektualnu avanturu razvijanja svoje teorije Frojd je krenuo analizom vlastitih snova za šta mu je poseban podsticaj predstavljalo osećanje tragičke krivice prema ocu Jakobu, koje je ostalo od najranije mladosti, a koje će ga svojim nepodnošljivim nabojem dovesti i do prvog nagoveštaja oceubilačke dimenzije edipalne organizacije koju će izložiti u *Tumačenju snova*.

Frojd se vremenom pored vlastitih snova koje je do tančina opisivao svojoj supruzi Marti, zainteresovao i za snove svojih neurotičnih pacijenata, koji su onog časa kada je prestao da deluje pritiskom ili sugestijom na njih, kada im je dozvolio da se slobodno izražavaju, počeli spontano da mu opisuju svoje snove. Stekao je utisak da su snovi značajni, te je počeo i da ih beleži. Frojd polako postaje psihoanalitičar koji "vlastito nesvesno povija kao receptivni organ ka pacijentovom nesvesnom koje se lagano pomalja". Na tom putu u pacijentovo nesvesno najviše mu je pomogla Fani Mozer koja mu je tokom seanse ponavljala: "Ne govorite mi, ne dodirujte me samo me slušajte". To je predstavljalo začetak slobodnih asocijacija.

Uvođenje slobodnih asocijacija predstavlja najodlučniji momenat u istoriji psihoanalize. Pošto se pacijent opustio fizički i mentalno Frojd od njega ne traži da se seti izvora svojih nevolja, nego mu pomaže da pusti misli na volju ne sputavajući ga svojom kontrolom. Metodom slobodnih asocijacija Frojd je otkrio i manifestni (svesno iskustvo tokom sna) i latentni (ono skriveno u nesvesnom) sadržaj sna. Time je ovaj strastveni kolekcionar egipatskih i klasičnih antikviteta poput arheologa počeo da dešifruje nepoznati jezik snova polako sve više otvarajući podzemne odaje bolnog i skrivenog pamćenja.

Frojdovo tumačenje snova

Odlazeći na spavanje čovek svake noći na isti način na koji skida svoje odelo svlači i svoju psihu, odriče se svojih psihičkih tekovina te se u oba aspekta i fizičkom i psihičkom približava situaciji sa samog početka životnog razvoja. Somatski posmatrano, spavanje je, po Frojdu, reaktiviranje boravka u majčinoj utrobi. O tome svedoče stanje mirovanja, toplota, odsutnost nadražaja i fetusni položaj u kome ljudi spavaju. Najviše odmora donose oni snovi za vreme kojih je um najmanje aktivan, pa stoga snovi imaju po Frojdu imaju zadatak da utišaju svest i očuvaju proces spavanja što nije baš lak zadatak.

Kako u toku spavanja slabi budnost našeg unutrašnjeg policajca Superega koji nam nameće zakone suprotstavljene našim željama, u snovima stvaranjem kompletne narcističke situacije dobijamo pravu priliku za ispunjenje potisnutih želja, agresivnih poriva i seksualnih nagona koji se nisu mogli ostvariti, već su ostali zakopani

u dubini podsvesti. Problem se, međutim, javlja zbog toga što se sudbina potiskivanja za pojedini nagon sastoji u nemogućnosti olakog prelaska iz sistema nesvesnoga u sistem predušvesnoga. Sam materijal nesvesnog je potisnut sadržaj.

Um, naime, u sebi krije dve odaje: svesno i nesvesno i njihove želje se često razlikuju. Kada su svesno i nesvesno saglasni oko onoga što žele, onda je san ispunjenje želje (dok je išao u školu Frojdu se često dešavalo da prečuje buku budilnika sanjajući sebe kako leži na osunčanoj poljani u švajcarskim brdima što na najplastičniji način ilustruje dvostruku funkciju sna da bude čuvar spavanja, koji nas štiti od spoljašnjih nadražaja /budilnik/ i da ispunjava želju /nastavak spavanja/). Međutim, kada su želje nesvesnog uma drugačije, onda je "san prurušeno ispunjenje potisnute želje". Na taj način, san kao kombinacija dnevnih ostataka (pojedinih dnevnih sećanja) i energije sadržane u nesvesnoj potisnutoj želji predstavlja suočavanje s neželjenim nagonkim impulsima.

Frojdova teorija smatra da kod svakog čoveka postoje želje za koje ne bi voleo da drugi znaju, kao i želje za koje on sam ne bi želeo da zna, pa su zato te želje maskirane, a latentne misli potisnute, što se postiže cenzurom koja propušta samo ono što je njoj prijatno, dok u nesvesno potiskuje te nedozvoljene želje (ukoliko san probudi snevača znači da cenzura nije bila efikasna).

Dakle, kada čuvar vrata ili cenzor radi, san tada deluje drugačije od originalne želje, a želje se pojavljuju u izopačenoj formi, kako ne bi bile prepoznate od svesnog dela ličnosti, za šta je dobar primer pisac koji u strahu od cenzure ublažava i izopačuje izražavanje svog mišljenja, pa stoga počinje da govori u aluzijama u prurušenom obliku koji deluje bezazleno. Govoreći šta se desilo između dva mandarina u Kini on, zapravo, govori o činovnicima u svojoj domovini (nešto slično srećemo u holivudskoj "dramaturgiji termita" Manija Farbera po kojoj je priča samo osnov da bi se ispod nje sabijala značenja a ispred nje nudile alegorije).

Hvatač snova

Da bi se otkrile te skrivene misli sna prekrivene aluzijama potrebno je njihovo pretvaranje u latentni sadržaj sna, tj. tumačenje manifestnog sadržaja sna. U tom slučaju prvo se mora napraviti razlika između "ispoljenih sadržaja" (koji se pojavljuju u snu) i "latentnih sadržaja" sna (nesakrivenih podsvesnih želja koje su stvorile san) koji skrivaju smisao sna ili ono što je neprihvatljivo za svestan deo ličnosti i onda u saradnji snevača i tumača putem slobodnih asocijacija ti sadržaji se moraju dovesti u svest.

Kao što vidimo jasno je da san nikada ne ponavlja verno podatak iz stvarnosti, već pravi aluziju koju treba odgonetnuti kako bi se otkrilo šta ona skriva i šta san poručuje. Kako se često u tumačenju snova previđa postojanje novih misli koje se kao u kakvom rebusu kriju iza sna, a koje smo zanemarili misleći da smo rešili zagonetku sna da bi se otkrila potisnuta želja ili dinamičko jezgro sna, da bi se prokrcio put do prave prirode sna potrebno je proniknuti do latentne misli sistematskim odmotavanjem iskrivljavanja u "radu sna". Da bi se to postiglo moraju se protumačiti četiri faze kroz koje prolazimo tokom snevanja: sažimanje, premeštanje, predstavljanje i sekundarna revizija.

Sažimanje je zamena celine jednim delom kada sadržaj manifestovanog sna ima manje sadržaja od latentne misli. Kada je uloga sažimanja najizraženija moguće je potpuno izostavljanje određenih latentnih elemenata. Premeštanje je proces prilikom koga se latentni element zamenjuje aluzijom. Ekstreman oblik premeštanja je totalna inverzija, tj. zamena nečega njegovom suprotnošću (odeća npr. simbolizuje nagost).

Predstavljanje je proces uz pomoć kojeg se apstraktne ideje manifestuju konkretno ili grafički. Krajnja aktivnost procesa sanjanja, "sekundarna revizija", samo je kombinacija neposrednih rezultata prethodnog rada sna i njihovo uobličavanje u jedinstvenu, razumnu i koherentnu priču.

Frojd snove objašnjava individualno nesvesnim, a to su sadržaji sna koji su u vezi sa ličnim doživljajima individualnog porekla. Na primeru jednog Frojdovog sna u formi želje u prerušenom obliku to bi izgledalo ovako: "Kada mi je bilo četiri godine, tokom putovanja vozom iz Lajpciga video sam svoju majku nagu. Par godina kasnije sanjao sam san pun anksioznosti... Moju majku, koja izgleda neobično mirno, kao da je u snu, unose u sobu neki ljudi sa ptičjim glavama i spuštaju je na krevet. U tom trenutku se budim i trčim ka svojim roditeljima". Frojd potom tumači svoj san: "Video sam te bogove sa ptičjim glavama na egipatskom pogrebnom spomeniku u Filipsonovoj Bibliji. A dečak po imenu Filip mi je otkrio kako se u slengu kaže seks. Nemačka reč *Vogel*, koja u slengu znači seks, takođe znači ptica. "Mirni" izraz lica moje majke preneo sam sa lika svog dede koga sam video na samrti. Moja anksioznost zbog njene "smrti" prikriva želju uperenu protiv oca".

Ovaj san sadrži tipičnu želju iz detinjstva: Želju za smrću usmerenu na oca i seksualnu želju usmerenu na majku. Ovakvu seksualnu simboliku Frojdovog tumačenja snova kao ispunjenja želje osporiče i nastavljači i revizionisti njegovog dela.

Frojd i Lakan

Frojdova teorija o delovanju cenzure u snovima bila je u suštini retorička i kao takva bila je vrlo privlačna kasnijim (post)strukturalistima koji su, sledeći De Sosisovu lingvistiku, u suštini um doživljavali kao jezičku konstrukciju. Oni na čelu sa Žakom Lakanom (1901-1981) ipak preispituju Frojdovu teoriju da je san ispunjenje želje postavljajući pitanje: Da li jedan san ima samo jedno pravo tumačenje ili više paralelnih, alternativnih i ravnopravnih? Svoju hipotezu da san ostvaruje želju da bi se spavanje održalo, a koja implicuje dve pretpostavke: da je san čuvar spavanja i da nesvesna želja remeti san, Frojd je najpre argumentovao na jednostavnim snovima.

On povodom toga navodi kako se obično posle slane večeri budi žedan usred noći. Tako je jednom prilikom sanjao kako pije vodu iz etruske urne, ali je voda bila toliko slana očigledno zbog pepela da nije mogao utoliti žeđ. Nakon toga se probudio i uvideo da je želja, u ovom slučaju biološka potreba produkovala san koji je trebalo da je zadovolji. Međutim, kako se tako snažna potreba ne može zavarati jednim snom došlo je do buđenja.

Odnos između biološke potrebe, sna i buđenja, Frojd generalizuje, po principu analogije, na odnos između psihičke želje, sna i buđenja. Kao prvu kariku u toj generalizaciji, Frojd navodi dečije snove, takođe vezane za biološke potrebe, ali koje bi mogle biti zadovoljene alternativnim objektom. Tako, na primer, dečak koji je morao da preda korpu trešanja jednom oficiru, sledeće noći sanja da je pojeo sve trešnje. Dečaku san ispunjava želju na vrlo direktan način. Svakako ovo nije potreba koja bi se morala zadovoljiti da ne bi inače došlo do buđenja. Naime, dečak nije bio gladan. Reč je o finijoj potrebi - želji koja je usmerena na specifični objekt na trešnje. U tom smislu, u poređenju sa nagonском potrebom, želja je finija, nalik "luksuzu".

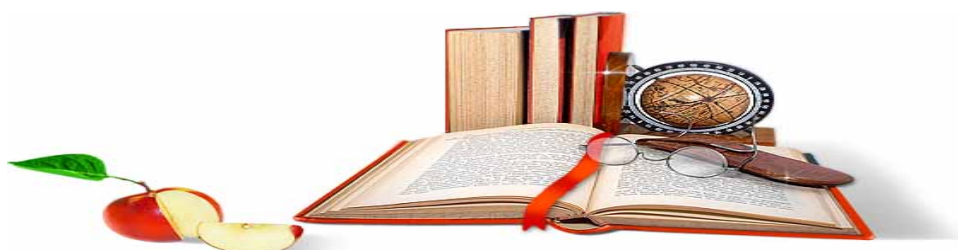
---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA
SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com